

Какво трябва да знаете като свидетел

Какви са Вашите отговорности като свидетел?

Вие или член на Вашето семейство, домоуправител или съсед сте получили призовка да се явите като свидетел по дело. Призовката съдържа името на съда, който я издава, номера и вида на делото, точната дата, час и място на заседанието. В повечето случаи получаването на призовка няма да е изненадващо. Най-вероятно сте станали очевидец на събитие или сте свързан по друг начин със случая, по който сте призован. Ако сте призован като свидетел по наказателно дело, е възможно вече да сте били разпитван от следовател или дознател в досъдебното производство. Така или иначе самият факт, че сте призован означава, че Вие сте необходим за хода на делото и за неговото решаване. Важно е да кажете истината.

Какви са Вашите права като свидетел?

По закон работодателите са задължени да разрешават на всеки, призован като свидетел по дадено дело, да ползва платен отпуск. По граждански дела разходите за нощувки и пътуване се възстановяват от страната, поискала свидетеля, а по наказателни дела – от съда. Явяването в съдебна зала се удостоверява на гърба на призовката Ви след приключване на разпита. Издава Ви се документ, който трябва да се представи в касата на съда за заплащане на разходите. По време на разпита като свидетел може да ползвате бележки за дати, цифри и други обстоятелства, свързани с Вашите показания. Ако сте съпруг или близък роднина на обвиняемия, може да откажете да свидетелствате, без това да влече неблагоприятни последици за Вас. Не сте задължен да отговаряте на въпроси, които могат да уличат в извършване на престъпление Вас, Вашия съпруг или близък родственик.

Какви са Вашите задължения като свидетел?

Задължен сте да се явите пред съда, който Ви е призовал. Неявяването без основателна причина е нарушаване на закона, което се наказва с глоба до 100 лв. и може да доведе и до принудително довеждане за следващото заседание по делото. Ако сте възпрепятстван да се явите поради сериозни причини, трябва писмено да информирате за това съда на посочения ден.

Задължен сте да изложите всичко, което Ви е известно по отношение на делото и да дадете истинни отговори на въпросите на страните и съда. Задължени сте да казвате истината – лъжесвидетелстването е престъпление. Наказателният кодекс предвижда лишаване от свобода до 5 години за свидетел, който устно или писмено съзнателно потвърди неистина или скрие истина. Задължени сте също да останете колкото е необходимо на разположение на съда, който Ви е призовал. Моля, не напускайте, без да сте уведомили за това съда.

Ден на съдебното заседание

Опитайте се мислено да възстановите събитието, за което ще свидетелствате. Вземете призовката и личната си карта. Отидете в съда най-малко 10 минути преди началото на заседанието, за да имате време да откриете съдебната зала, в която ще се

гледа делото. В повечето съдилища има информационно табло в близост до входа на сградата, на което са посочени датата, номерът на делото и залата, в която ще се гледа то. Номерът на делото, по което се явявате като свидетел, е изписан и на призовката.

Важен съвет: Облечете се подходящо за явяването си в съда. Изключете мобилния си телефон, преди да влезете в съдебната зала. Никога не носете оръжие – в залата не се допускат въоръжени лица, дори и да имат разрешение за носене на оръжие.

Свидетелски показания

Първоначално ще бъде установена самоличността Ви и отношенията, в които се намирате със страните. Преди началото на разпита съдът ще Ви посъветва да давате истинни показания и ще напомни за наказанието, което се предвижда за лъжесвидетелстване. Със собствени думи Вие ще разкажете какво знаете по случая. След това ще Ви бъдат задавани въпроси по определен ред от прокурора, другите участници в производството, подсъдимия и неговия защитник.

По време на разпита Ви се препоръчва следното:

- Казвайте само истината и отговаряйте ясно и подробно.
- Не се опитвайте да отговорите на въпрос, който не разбирате. Помолете съда да повтори или обясни въпроса.
- Не се опитвайте да отговорите на въпрос, отнасящ се до обстоятелства, които не помните или не знаете. Никой не очаква от Вас да знаете всичко и да помните всеки детайл.
- Слушайте внимателно въпроса. Помислете и подредете в главата си събитията, след което отговорете. Съдът и страните се нуждаят от истинни и сериозни отговори.
- Представяйте само фактите. Предположения не са необходими на никой.
- Отговаряйте спокойно и ясно. Не задавайте въпроси на страните, на други лица в залата или на съда.
- Не инициирайте диалог или словесен конфликт с никой, дори да бъдете провокиран.
- Слушайте внимателно съдията и изпълнявайте всичките негови нареждания. Например, при възражение срещу зададен въпрос изчакайте съдията да Ви даде инструкция.

БЕЛЕЖКА: Тази брошура няма характера на правен съвет. Целта ѝ е да предостави информация на обществеността и да даде насоки за поведението Ви в съда.